

JUSTINUS

----- door Dries van den Akker s.j. (zie ook: www.heiligen-3s.nl)

Betekenis

Het tussenvoegsel '-in-' geeft een verkleinvorm aan (vgl. in onze taal de achtervoegsels '-ke', '-je' of '-tje'). De grondvorm is dus 'Justus'. Latijns bijvoeglijk naamwoord: 'rechtvaardig'; 'eerlijk'.

*

Justinus Martelaar, Rome, Italië; filosoof & martelaar met zeven gezellen; † 165.

Feest 13 & 14 (vanaf 1883) **april & 1 juni** (byzantijnse liturgie).

Hij was geboren in Palestina in de plaats Flavia-Neapolis (het bijbelse Sichem, tegenwoordig Nablus). Hij kwam uit een heidens milieu. Van jongs af aan bleek hij bijzonder weetgierig. In zijn jonge jaren bezocht hij alle filosofenscholen om te horen wat men er over de waarheid te zeggen had. De een na de ander stelde hem teleur en liet hem onbevredigd achter. Pas toen hij in contact kwam met de leer van de christenen, besefte hij op het goede spoor te zijn. In die tijd behoorden denken en doen onlosmakelijk bij elkaar. Hoe meer Justinus zich in de woorden van Christus verdiepte, hoe meer hij ernaar verlangde te leven zoals Hij.

Na zijn doop verzorgde hij enige tijd rondleidingen voor medechristenen die de heilige plaatsen in zijn geboorteland kwamen bezoeken. Hij zou daarbij altijd gewezen hebben op de grot van Jezus' geboorte!

Gehuld in een filosofenmantel trok hij rond om - zoals toen gebruikelijk was - met ieder die maar wilde, te discussiëren over filosofische onderwerpen en levensvragen. Tenslotte vestigde hij in Rome een filosofenschool. Hij schreef boeken, die gericht waren aan de keizer en de senaat; daarin verdedigde hij de christelijke levensvisie. Zo vestigde hij de aandacht op zich en werd na een openbaar debat gevangen genomen.

Er is een verslag bewaard gebleven van zijn proces. Historisch schijnt het redelijk betrouwbaar te zijn.

*

Proces

"Toen de arrestanten voorgeleid waren, zei de stadsprefect van Rome, Rusticus, tot Justinus: "Wat voor leven leidt u?" Justinus antwoordde: "Een leven dat voor niemand ook maar enige aanmerking of afkeuring verdient." Waarop de prefect Rusticus zei: "Van welke filosofie leeft u?" Justinus zei: "Ik heb geprobeerd kennis te nemen van alle filosofische stromingen. Maar tenslotte heb ik mij aangesloten bij de waarachtige filosofie van de christenen, ook al zullen de aanhangers van onwaarachtige theorieën het daar niet mee eens zijn." De prefect hernam: "Die filosofie valt bij u kennelijk nogal in de smaak?" En Justinus weer: "Ja, want met de christenen ben ik nu in staat de weg der waarheid te bewandelen; alwat daar geleerd wordt is duidelijk en zuiver."

Daarop vroeg de prefect waar de christenen elkaar troffen.

Justinus antwoordde dat het ieder vrijstond te gaan en te staan waar hij wou. "Of dacht u, zo vervolgde hij, dat wij een vaste plaats hadden, waar wij vast bijeen komen? Nee dus. U moet namelijk weten dat de God van de christenen niet door een bepaalde ruimte omvat kan worden. Hij is even onmetelijk, letterlijk, als onzichtbaar. Hij vervult hemel en aarde. Hij kan dus op elke willekeurige plek aanbeden worden. Elke gelovige kan Hem hulde brengen op de plaats waar Hij zich op dat moment bevindt."

Maar ik wil toch graag weten, hernam de prefect, waar jullie bij elkaar komen en met name de plaats waar uw leerlingen naar u komen luisteren?"

"Ik wil u best zeggen waar ik verblijf houd: tot op de dag van vandaag woonde ik in bij een zekere Martinus, hier heel dichtbij tegenover het Timiotinum-badhuis. Dit is de tweede keer dat ik in Rome ben. Ik zou geen enkele andere plek weten om te logeren. Ieder die wilde kon me daar vinden. Ik heb ook geen geheim gemaakt van de leer die ik aanhang. Wat ik ervan weet heb ik aldoor met plezier onderwezen." "U bent dus christen?" stelde de prefect vast. "Inderdaad, dat ben ik", besloot Justinus.

Nu zei de prefect tegen Justinus: "En u denkt, hernam de prefect, dat u een grote beloning wacht in de hemel?" "Dat dénk ik niet, aldus Justinus, dat weet ik zeker. Ik ben er zelfs zozeer van overtuigd, dat ik er geen moment aan twijfel."

Nu sprak de prefect: "Genoeg gepraat." Hij vaardigde het volgende vonnis uit: "Al degenen die niet hebben willen offeren aan onze goden, noch hebben willen gehoorzamen aan de voorschriften van de keizer, moeten eerst met roeden geselsd worden en vervolgens weggevoerd naar de plaats van de terechtstelling om daar onthoofd te worden. Dat schrijven onze wetten nu eenmaal voor."

Er is nog een laatste woord van Justinus bewaard gebleven: "Zoals wanneer de ranken van de wijnstok gesnoeid worden om nieuwe te doen ontspruiten: zo gaat het nu met ons".

Justinus is patroon van de filosofen en de geloofsverdedigers.